Lietas Nr. C29549311
Lietas arhīva Nr. CA-0413-16/16

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**
2016.gada 1.jūnijā

**Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:**

| | |
|---|---|
| tiesas sēdes priekšsēdētājs | V.Vazdiķis, |
| tiesneši | I.Ošiņa, |
| | O.Blūmfelde, |
| ar tiesas sēžu sekretāri | S.Melderi, |

piedaloties prasītājas Zviedrijas uzņēmumu Marginalen Bank Bankaktiebolag pārstāvei /pers. A/,

Rīgā, Brīvības bulvārī 34 atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu Zviedrijas uzņēmuma Marginalen Bank Bankaktiebolag prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu, sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 4.decembra spriedumu.

**Aprakstošā daļa**

[1] 2011.gada 21.februārī SIA "Inserviss Group" cēlusi tiesā prasību pret /pers. B/ (turpmāk – Atbildētāja) par parāda 1834,62 Ls piedziņu.

[2] Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2013.gada 21.novembra protokollēmumu prasītāja SIA "Inserviss Group" aizstāta ar tās procesuālo tiesību pārņēmēju Zviedrijas uzņēmumu Marginalen Bank Bankaktiebolag (turpmāk – Prasītāja).

[3] Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2014.gada 4.decembra spriedumu celtā prasība apmierināta. No Atbildētājas Prasītājas labā piedzīts: 1) pamatparāds 2496,70 *euro;* 2) procenti par aizdevuma lietošanu par laiku līdz 2009.gada 8.jūnijam 1,32 *euro*; 3) tiesas izdevumi 247,83 *euro.* Vienlaikus no Atbildētājas valsts labā piedzīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 13,95 *euro* apmērā.

Tiesa konstatējusi, ka: 1) 2008.gada 5.novembrī starp SIA "Inserviss Group" un Atbildētāju noslēgts aizdevuma līgums Nr.05110803COL (turpmāk arī – Aizdevuma līgums); 2) saskaņā ar Aizdevuma līgumu Atbildētājai izsniegts aizdevums 1848,52 Ls apmērā; 3) aizdevuma mērķis bija Atbildētājas ar līgumiem Nr.30010703M2, Nr.10110602SH, Nr.09100605C2, Nr.01030704M2 uzņemto saistību izpilde; 4) Atbildētāja veikusi piecus maksājumus aizdevuma atmaksai – 2008.gada 8.decembrī, 2009.gada 6.janvārī, 2009.gada 5.februārī, 2009.gada 5.martā, 2009.gada 15.aprīlī; 5) Atbildētāja nav izpildījusi ar Aizdevuma līguma uzņemtās saistības pilnā apmērā; 6) 2009.gada 8.jūnijā Prasītāja izmantojusi Aizdevuma līgumā pielīgtās tiesības lauzt līgumu.

Tiesa atzinusi, ka Atbildētāja nav apstrīdējusi pamatparāda 1754,69 Ls esamību un lietā nav iesniegti nekādi rakstveida pierādījumi par Atbildētājas saistības izpildi, tādējādi pastāv tiesisks pamats piedzīt pamatparādu no Atbildētājs Prasītājas labā.

Tiesa secinājusi, ka nenomaksāto procentu apmērs par aizdevumu sastāda 69,81 Ls, savukārt līgumsods 10,12 Ls, ko Prasītājs aprēķinājis līdz 2009.gada jūnijam – līdz Aizdevuma līguma laušanai.

Tiesa konstatējusi, ka Atbildētāja pēc prasības celšanas tiesā veikusi maksājumu 79 Ls apmērā, kas novirzīti līgumsoda un nenomaksāto procentu apmaksai.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzinusi, ka nenomaksāto procentu apmērs sastāda 0,93 Ls.

[4] 2015.gada 11.martā tiesā saņemta Atbildētājas apelācijas sūdzība, ar kuru pirmās instances tiesas spriedums pārsūdzēts pilnā apmērā.

Norādīts, ka: 1) Prasītājas aprēķins attiecībā uz līgumsodu un nenomaksātajiem procentiem nav pamatots; 2) tiesa kļūdaini atzinusi, ka Atbildētāja nav cēlusi iebildumus par Aizdevuma līguma apstrīdēšanu; 3) pirmās instances tiesa nepareizi piemērojusi materiālās un procesuālās tiesību normas.

[5] 2015.gada 8.decembrī tiesā saņemti Prasītājas rakstveida paskaidrojumi, kuros norādīts, ka apelācijas sūdzība uzskatāma par nepamatotu un noraidāmu.

Vienlaikus norādīts, ka pirmās instances tiesa vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un lietas faktiskos apstākļus, tādējādi pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts.

[6] Prasītājas pārstāve apelācijas instances tiesas sēdē precizēja prasījuma apmēru un lūdza piedzīt no Atbildētājas galveno parādu 2496,70 *euro*, līgumiskos procentus 1,32 *euro,* likumiskos procentus 199,87 *euro* apmērā, apelācijas sūdzību neatzina.

Atbildētāja apelācijas instances tiesas sēdē nebija ieradusies. Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka 2016.gada 30.martā tiesā saņemts Atbildētājas lūgums izskatīt lietu Atbildētājas prombūtnē. Pamatojoties uz minēto Civillietu tiesas kolēģija atzīst par iespējamu izskatīt lietu Atbildētājas prombūtnē.

**Motīvu daļa**

[6] Civillietu tiesas kolēģija, noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, pārbaudījusi un novērtējusi lietai pievienotos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir daļēji pamatota un daļēji apmierināma, savukārt apelācijas sūdzība, lai arī ir daļēji pamatota – ir noraidāma.

[7] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu, 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Lietā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem. Lietā nav strīda par to, ka Atbildētāja savas saistības pret Prasītāju nav izpildījusi un pielaidusi nokavējumu.

Lietā ir strīds par: 1) prasībā norādīto naudas summu aprēķina pareizību, jo pēc prasības celšanas Atbildētāja veikusi maksājumus Ls 79 jeb 112,41 *euro* apmērā, kuri novirzīti līgumsoda un procentu dzēšanai neatbilstoši Civillikuma 1843.pantam; 2) aizdevuma līguma 5.1.punkta netaisnīgumu un aprēķinātā līgumsoda apmēra nesamērīgo lielumu; 3) Atbildētājas uzvārda kļūdainas uzrakstīšanas tiesas spriedumā būtiskumu; 4) materiālo un procesuālo tiesību normu pareizu piemērošanu.

[8] Prasītāja prasībā lūgusi piedzīt no Atbildētājas parādu Ls 1834,62 jeb 2610,43 *euro*, kuru veido pamatparāds Ls 1754,69 jeb 2496,70 *euro*, procentu maksājumu parāds Ls 69,81 jeb 99,33 *euro*, līgumsods Ls 10,12 jeb 14,40 *euro*.

Apelācijas instances tiesas sēdē Prasītāja precizēja prasījuma apmēru norādot, ka vēlas piedzīt no Atbildētājas pamatparādu 2496,70 *euro*, līgumiskos procentus par aizdevuma lietošanu 1,32 *euro*, likumiskos procentus 199,87 *euro*, tiesas izdevumus.

No apelācijas sūdzības konstatējams, ka Atbildētāja nepiekrīt Prasītājas prasības pieteikumam pievienotajiem parāda aprēķiniem, jo Atbildētāja pēc prasības celšanas samaksājusi 112,41 *euro*, kuri novirzīti līgumsoda un procentu dzēšanai neatbilstoši Civillikuma 1843.pantam.

[8.1] Atbilstoši judikatūrai un tiesību doktrīnai Civillikuma 1843.pants redakcijā, kura bija spēkā līdz 2013.gada 31.decembrim, nav piemērojams attiecībā uz līgumsodu *(sk. Augstākās tiesas Senāta spriedumu lietā Nr.SKC-44/2012, Augstākās tiesas Civillietu departamenta spriedumus lietās Nr.SKC-21/2015, SKC-98/2015, SKC-245/2015; sk. arī Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā.-Rīga: Mans Īpašums, 2000, 328.lpp.)*.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka atšķirībā no procentiem, kas ir maksa par kapitāla lietošanu (Civillikuma 1753.pants), līgumsodam ir privāttiesiskas sankcijas raksturs, kurš izpaužas kā pienākums ciest mantisku pametumu par pienācīgi neizpildītu saistību (Civillikuma 1716.pants). Tāpēc likums pieļauj procentu prioritāti attiecībā pret pamatparādu, bet nepieļauj līgumsoda prioritāti.

Turklāt tas, ka kreditors pielīdzis sev tiesību vispirms ieskaitīt samaksu līgumsoda dzēšanai, nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām, tādējādi pārkāpjot Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5.pantā noteikto vienlīdzības principu. Šāds noteikums vienlaikus ir atzīstams par netaisnīgu un spēkā neesošu uz atbildētājas ierunas pamata saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmo[1] daļu kā tāds, ar kuru patērētājs atteicies no savām likumīgajām tiesībām, pie kurām pieder viņa saistību nokārtošana atbilstoši Civillikuma 1843.panta noteikumiem.

Lietā nav strīda par to, ka Atbildētāja pēc prasības celšanas samaksājusi 112,41 *euro* apmērā, kuri novirzīti līgumsoda un daļējai procentu dzēšanai.

No Prasītājas tiesai iesniegtajiem papildus paskaidrojumiem par apelācijas sūdzību (*lietas 203.-204.lapa*) Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka minētie maksājumi parāda dzēšanai veikti laikā no 2011.gada 18.aprīļa līdz 2011.gada 19.decembrim, tos vispirms 10,12 Ls (14,40 *euro*) apmērā novirzot līgumsoda dzēšanai un atlikušo summu – 68,88 Ls (98,01 *euro*), novirzot procentu daļējai dzēšanai.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Prasītājam Atbildētājas maksājumi, kas tika veikti pēc prasības iesniegšanas tiesā vispirms bija jāieskaita procentu samaksai, tad pamatparāda samaksai, un tikai pēc tam pārējo blakus prasījumu apmierināšanai.

Pie augstāk norādītajiem apstākļiem Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Prasītājas prasībā iekļautajām summām veicams pārrēķins atbilstoši judikatūrā nostiprinātajām atziņām.

[8.2] No lietas materiāliem pievienotā aprēķina konstatējams, ka 2008.gada 5.novembra Aizdevuma līgums Nr.05110803COL izbeigts 2009.gada 8.jūnijā – par minēto lietā strīda nav.

Lietas materiāliem pievienotajā Prasītājas aprēķinā *(lietas 10.-11.lapa)* norādīts, ka neatmaksātais pamatparāds uz Aizdevuma līguma izbeigšanas brīdi ir 2496,70 *euro*. Atbildētāja par minēto nav cēlusi iebildumus un apstrīdējusi pamatparāda apmēru Aizdevuma līguma izbeigšanas brīdī.

Lietas materiāliem pievienotajā Prasītājas aprēķinā *(lietas 10.-11.lapa)* norādīts, ka neatmaksātie procenti par aizdevuma lietošanu uz Aizdevuma līguma izbeigšanas brīdi ir 99,33 *euro*. Pārbaudot procentu aprēķinu Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka procenti aprēķināti par pilniem mēnešiem sākot ar 2008.gada decembri (ieskaitot) līdz 2009.gada jūnijam (ieskaitot) 357,65 *euro* apmērā un no tiem atņemot Aizdevuma līguma darbības laikā saņemto procentu maksājumu summu 258,32 *euro*.

Ņemot vērā to, ka Atbildētāja izteikusi iebildumus par aprēķinu, Civillietu tiesas kolēģija pārbauda procentu aprēķina pamatotību.

Civillietu tiesas kolēģija nevar piekrist Prasītājas procentu aprēķinam par visu 2009.gada jūnija mēnesi, jo Aizdevuma līgums ticis izbeigts 8.jūnijā. Līdz ar to līgumiskos procentus pēc Aizdevuma līguma izbeigšanas 2009.gada 8.jūnijā Prasītājai aprēķināt nebija tiesiska pamata.

Veicot pārrēķinu par 2009.gada jūniju, Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka uz Aizdevuma līguma izbeigšanas brīdi nesamaksātie līgumiskie procenti ir 62,71 *euro*.

Ņemot vērā Atbildētājas pēc prasības celšanas veiktos maksājumus 112,41 *euro*, līgumiskie procenti ir dzēšami pilnībā, bet atlikusī summa 49,70 *euro* ir novirzāmi pamatparāda summas daļējai dzēšanai.

Pamatojoties uz minēto Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka uz lietas izskatīšanas brīdi Atbildētājas pamatparāds ir 2447 *euro*.

Atbildētāja nav tiesai iesniegusi pierādījumus tam, ka parāds ticis samaksāts, kā arī nav izteikusi pamatotus iebildumus par saistības esamību pēc būtības.

Pamatojoties uz minēto un Civillikuma 1587.pantu, kā arī Aizdevuma līguma 4.4.punktu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka no Atbildētājas par labu Prasītāji ir piedzenams pamatparāds 2447 *euro*.

[9] Lietas materiāliem pievienotajā Prasītājas aprēķinā *(lietas 10.-11.lapa)* norādīts, ka aprēķinātais līgumsods uz Aizdevuma līguma izbeigšanas brīdi ir 14,40 *euro*.

Pirmās instances tiesa atzinusi Prasītājas aprēķināto līgumsoda apmēru par pamatotu un samērīgu.

No apelācijas sūdzības Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka Atbildētāja apstrīd līgumsoda aprēķinu un uzskata, ka līgumsods ir nesamērīgs pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normām.

Aizdevuma līguma 5.1.punkts noteic, ka gadījumā, ja aizņēmējs noteiktajā termiņā saskaņā ar maksājumu kārtības grafiku nav atmaksājis aizdevējam naudas līdzekļus, to daļu vai/un pielīgtos procentus, aizņēmējs maksā aizdevējam līgumsodu 0,5% apmērā no kavētā maksājamā parāda

summas par katru nokavēto maksājuma dienu.

Izvērtējot Prasītājas veikto līgumsoda aprēķinu, Civillietu tiesas kolēģija konstatē - līgumsods 14,40 *euro* apmērā ir aprēķināts par: 1) 77,73 *euro* maksājuma 31 dienas kavējumu maksājumu 12,05 *euro* apmērā, kas ir 15,5% no kavētā maksājuma summas; 2) 156,54 *euro* maksājumu 3 dienu kavējumu 2,35 *euro* apmērā, kas ir 1,5% no kavētā maksājuma summas.

Civillietu tiesas kolēģijas ieskatā, vērtējot līgumsoda samērīgumu jāņem vērā ne tikai Aizdevuma līgumā noteiktais līgumsoda apmērs procentos, bet gan arī faktiski kopā aprēķinātā līgumsoda apmēra samērīgums attiecībā pret kavētā maksājuma summu. Konkrētajā gadījumā Civillietu tiesas kolēģija atzīst līgumsoda apmēru par samērīgu un atbilstošu Patērētāju tiesību aizsardzības likumā nostiprinātajiem principiem.

Civilprocesa likuma 192.pants noteic, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Ņemot vērā to, ka Prasītāja pirmās instances tiesas sēdē un 2016.gada 4.aprīļa prasības pieteikuma precizējumos nav uzturējusi prasījumu par līgumsoda piedziņu, Civillietu tiesas kolēģijai nav tiesiska pamata lemt par līgumsoda piedziņu.

[10] Civillietu tiesas kolēģija no Prasītājas 2016.gada 4.aprīļa pieteikuma par prasības apmēra precizēšanu (*lietas 195.lapa*) konstatē, ka Prasītāja vēlas no Atbildētājas piedzīt likumiskos procentus 199,87 *euro* apmērā, kas aprēķināti no pamatparāda summas 2496,70 *euro* par laiku no 2014.gada 4.decembra līdz 2016.gada 4.aprīlim.

Civilprocesa likuma 192.pants noteic, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Pārbaudot lietas materiālus, Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka ceļot prasību pirmās instance tiesā Prasītāja prasījumu par likumisko procentu piedziņu nav izvirzījusi, kā arī pirmās instances tiesa šādu prasījumu spriedumā nav izspriedusi.

Pamatojoties uz minēto Civillietu tiesas kolēģijai iztrūkst tiesisks pamats lemt prasījumu par likumisko procentu piedziņu.

[11] Atbildētāja apelācijas sūdzībā norādījusi, ka Atbildētājas uzvārda kļūdaina uzrakstīšana tiesas spriedumā ir būtiska kļūda.

No lietas materiāliem Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka pirmās instances tiesa spriedumā tiešām pieļāvusi pārrakstīšanās kļūdu, nepareizi uzrakstot Atbildētājas uzvārdu, taču ar 2015.gada 20.marta Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas lēmumu šī kļūda izlabota.

Pamatojoties uz minēto uz apelācijas instances tiesas sēdes brīdi šis sprieduma trūkums ir ticis novērsts, līdz ar ko Civillietu tiesas kolēģijai nav pamata šo apstākli vērtēt sīkāk.

[12] Apelācijas sūdzībā Atbildētāja norādījusi, ka pirmās instances tiesa pieļāvusi materiālo un procesuālo tiesību normu nepareizu piemērošanu.

Izvērtējot apelācijas sūdzības saturu Civillietu tiesas kolēģija atrod, ka Atbildētāja tieši norādījusi uz Civillikuma 1843.panta nepareizu piemērošanu un Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normu piemērošanu attiecībā uz līgumsoda samērīgumu.

Minētie argumenti ir daļēji pamatoti, taču Civillietu tiesas kolēģija norāda, ka iepriekš šajā spriedumā ir sniegusi izvērstu motivāciju attiecībā uz šo normu piemērošanu, izvērtējot visus šos aspektus pēc būtības, līdz ar ko atzīst par iespējamu šos motīvus neatkārtot.

Izvērtējot apelācijas sūdzību kopumā, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka tā ir daļēji pamatota, taču minētais pats par sevi konkrētajā gadījumā nevar kalpot par pamatu pirmās instances tiesas spriedumam pretēja sprieduma taisīšanai un prasības noraidīšanai.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu daļai.

Prasītāja iesniedzot tiesā prasību ir samaksājusi valsts nodevu 243,13 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro* par tiesas dokumentu un pavēstu nosūtīšanu, līdz ar to minētie tiesāšanās izdevumi kopā ir 247,83 *euro*.

Prasība ir apmierināta 97,9% apmērā no prasības summas (pēdējiem prasības precizējumiem 2016.gada 4.aprīlī), līdz ar ko tiesas izdevumi proporcionāli piedzenami 242,87 *euro* ((247,83 : 100) x 97,9 =242,62) apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.[1] pantam spriedumā nosakāms, ka tas labprātīgi izpildāms 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193., 194.pantu, 199.panta trešo daļu, 204.[1], 432., 433.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

**nosprieda:**

daļēji apmierināt Zviedrijas uzņēmuma Marginalen Bank Bankaktiebolag prasību pret /pers. B/ daļā par pamatparāda un līgumsoda piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu Marginalen Bank Bankaktiebolag (reģistrācijas Nr./numurs/ Stokholma, Zviedrija), pamatparādu 2447 *euro* (divi tūkstoši četri simti čerdesmit septiņi *euro*).

Noraidīt Zviedrijas uzņēmuma Marginalen Bank Bankaktiebolag prasību pret /pers. B/ daļā par parāda pamatsummas 49,70 *euro* un līgumisko procentu 1,32 *euro* piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu Marginalen Bank Bankaktiebolag (reģistrācijas Nr./numurs/ Stokholma, Zviedrija), tiesas izdevumus 242,62 *euro* (divi simti četrdesmit divi *euro* un 62 centi).

Spriedums labprātīgi izpildāms 10 (desmit) dienu laikā pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2016.gada 1.jūnija, Augstākās tiesas Civillietu departamentam, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Tiesneši /paraksts/ V.Vazdiķis

/paraksts/ O.Blūmfelde

/paraksts/ I.Ošiņa